

Innledning

I høringsgrunnlaget ble det stilt fire konkrete spørsmål om samstyringsmodellen (spørsmål 4-7 i høringsgrunnlaget). I det følgende foreslås tiltak til endring og oppdatering av modell og mandater som resultat av høringsinnspillene til spørsmålene.

Hvor godt svarer forslaget til hva dere ser som viktig å ivareta i en felles samstyringsmodell, hva kunne eventuelt gjort modellen bedre?

Flertallet sier forslaget svarer til det de ser som viktig, med forbehold om bestemte avklaringer og presiseringer. UHR og UiO er kritiske til om modellen vil fungere etter hensikten, ut fra erfaringer med eksisterende modell. I svarene samlet sett pekes det på følgende forhold som må vektlegges:

Samstyringsmodellens mulighet for å forplikte institusjonene og transparent økonomimodell

Et hovedtrekk ved innspillene er behovet for å klargjøre hvilken grad Digitaliseringsstyret kan forplikte de 21 statlige institusjonene. Samtidig understrekes autonomien den enkelte institusjon skal ha for å kunne velge bort en fellestjeneste.

«Det må samtidig være institusjonell frihet til om man ønsker å benytte løsningene, med unntak av fellesløsninger som er pålagt fra KD». - NTNU

Fellestjenester har ulike finansieringskilder og styringsmodeller. I tillegg til fellestjenester finansiert av felles investeringsmidler som vedtas av Digitaliseringsstyret, er det bevilgningsfinansierte tjenester (som samordna opptak), fellestjenester levert av en institusjon (som TSD fra Usit) og fellestjenester levert utenfor Sikt, eller i samarbeid med Sikt (som UH sak). Digitaliseringsstyret vil i overnevnte eksempler ikke eie tjenestene, men Digitaliseringsstyrets råd og anbefalinger må prioriteres høyt. Derfor må roller og ansvar til Digitaliseringsstyret og porteføljestyrene tydeliggjøres og presiseres – spesielt i forhold til porteføljen utenfor felles investeringsmidler. Digitaliseringsstyret er organet som ser helheten da det dreier seg om bruk av felles ressurser og det er stor grad av avhengigheter mellom initiativene.

Samstyringsmodellen forutsetter at Digitaliseringsstyret kan forplikte institusjonene å dekke utviklingskostnader som finansieres over felles investeringsmidler, men ikke løpende drifts- og forvaltningskostnader for tjenesten. (DS vedtak 19.11.2020 punkt 1.1 i Prinsipper for enhetlige betalingsmodeller for fellestjenester). Det er også flere innspill som adresserer behovet for transparens i økonomien knyttet til fellestjenestene for å sikre et hensiktsmessig kostnadsnivå. Dette gjelder om det er Sikt eller andre som utvikler og leverer tjenestene.

Tiltak 1: Mandatet må presisere når Digitaliseringsstyret enten er besluttsende eller rådgivende organ.

Plan for evaluering

Flere innspill adresserer behovet for å evaluere modellen som har vært og understreker behovet for en planmessig evaluering av modellen som nå er til behandling. Viktige dimensjoner i en slik evaluering kan være:

- rolledeling mellom nivåene
- inndeling av porteføljestyre
- økonomistyring

- transparent saksbehandling
- sammensetning av styrene

Tiltak 2: Modellen må presisere når evalueringen skal finne sted og hvilke dimensjoner denne skal evalueres etter.

Er det hensiktsmessig at Digitaliseringsstyret både skal ha en rådgivningsrolle for HK-dir og samtidig være et styrende organ på strategisk nivå for fellestjenester?

Et hovedtrekk fra innspillene er at den doble rollen som rådgivende organ og besluttede organ krever tydelighet og presiseringer i mandatene. Det er stor aksept for at denne doble rollen gir mulighet for mer helhetlig innsikt som gir bedre muligheter for råd og styring.

«Vi har tillit til at rolleblandinga er til informasjonsauke og ikkje det motsette» - HVL

Noen få institusjoner mener en deling i to separate organer burde vært utredet. Dette er ikke i tråd med ønsket til flertallet som ønsker færre, ikke flere organ. HK-dir kan bidra til å løfte fram og utløse strategiske tema og diskusjoner i et Digitaliseringsstyre som også gjør strategiske prioriteringer.

Det er noen innspill som omhandler ansvaret til, og grensesnittet mellom Sikt og HK-dir, og det framstår som at dette oppleves uklart.

«Rolle- og ansvarsfordelingen mellom HK-dir og Sikt oppleves uklar og bør avklares og tydeliggjøres ytterligere.» - USN

Tiltak 3: Presisere oppgavene til Digitaliseringsstyret i Samstyringsmodell og mandat

Sammensetning av Digitaliseringsstyret

Flertallet av innspillene støtter forslaget om at sammensetningen av Digitaliseringsstyret avgrenses til de 21 statlige institusjonene og at medlemmene oppnevnes av Kunnskapsdepartementet. Men det er også innspill som ønsker bredere sammensetning fra for eksempel FFA, OUS og private høyskoler. De mener at Digitaliseringsstyret bør ha bredere representasjon.

Det bred enighet om at representantene i Digitaliseringsstyret er sektorrepresentanter og ikke representant for sin egen institusjon. Det er også bred oppslutning om at det er HK-dir som skal ha ansvaret for sekretariatet til Digitaliseringsstyret.

«UiB mener det er klokt og viktig at sekretariatsfunksjonen for Digitaliseringsstyret flyttes fra SIKT til HK-dir» - UiB

Tiltak 4: Digitaliseringsstyrets sammensetning videreføres og HK-dir er sekretariat

Skal Digitaliseringsstyret også være en arena for dialog mellom institusjonene i sektoren, og hva må eventuelt gjøres for å få dette til? Hvis ikke, hvordan kan slik dialog og samarbeid best ivaretas?

Flertallet mener Digitaliseringsstyret kan være en arena for dialog. En viktig forutsetning er at medlemmene representerer sektoren og ikke den enkelte institusjon. Enkelte innspill peker på mulighet for et tilknyttet råd/«årsmøte» bestående av topplederne i sektoren som kan møtes en til to ganger i året, mens andre peker på andre eksisterende fora, for eksempel i UHR som erstatter

behovet for en slik funksjon i Digitaliseringsstyret. Oslo universitetssykehus legger vekt på dialog også mellom ulike sektorer og at Digitaliseringsstyret bør ha en rolle der.

Tiltak 5: Samstyringsmodellens punkt om sektordialog videreføres

Er det en hensiktsmessig deling av roller og fullmakter mellom Digitaliseringsstyret og porteføljestyrene?

Det er bred støtte til nivåinndelingen. Flere ønsker ytterligere konkretisering av mandater, sammensetning, beslutningsmyndighet og ansvarsfordeling, både for Digitaliseringsstyret og porteføljestyrene. Noen påpeker risikoen for rolleblanding med Sikt som sekretariat og leverandør, og at det er viktig at porteføljestyrene ledes av sektorens representanter.

Presisering av beslutningsmyndigheten til porteføljestyrene

Et sentralt punkt i innspillene er behov for avklaring av beslutningsmyndigheten til porteføljestyrene. Det er innenfor rammene av felles investeringsmidler porteføljestyrene kan gjøre sine vedtak. Ved siden av dette, vil den samlede porteføljen av tjenester som finansieres fra andre kilder danne grunnlaget for en helhetlig vurdering av sammenhenger og innføringskapasitet i sektoren. Dette gir porteføljestyrene grunnlag for å gi råd om prioritering, kronologi og lanseringstidspunkt.

Tiltak 6: Presisere oppgaver og myndighet i mandatet til porteføljestyrene

Inndeling i tre porteføljestyrer: Utdanning og administrasjon, Forskning og Data og infrastruktur

Det er i hovedsak støtte til den foreslåtte inndelingen i tre porteføljestyrer. OsloMet og NSO gir uttrykk for at utdanning og administrasjon ikke bør være slått sammen da tjenesteområdet vil bli for stort. Hovedbegrunnelsen for sammenslåingen er særlig knyttet til avhengighetene mellom FS og UH-SAK, og koblingene av data til undervisningsnære tjenester.

Tiltak 6: Inndeling av porteføljestyrene videreføres

Sammensetning av porteføljestyrer

Innspillene viser behov for å være tydeligere på at porteføljestyrene kan ha en større bredde i representasjonen enn i Digitaliseringsstyret. For eksempel kan studentene og private UH være representert i porteføljestyret for utdanning og administrasjon, mens helse- og instituttsektoren kan være representert i porteføljestyret for forskning.

Noen etterlyser HK-dir sin rolle i porteføljestyrene. HK-dir kan ha en plass i porteføljestyrene som observatør med talerett for å bidra med innsikt fra politiske og strategiske føringer. HK-dir har ikke en rolle i selve porteføljestyringen med mindre HK-dir også deltar på linje med andre medlemmer som interessent/bruker innenfor et bestemt tjenesteområde.

Tiltak 8: Presisere at porteføljestyrene kan ha en bredere representasjon enn digitaliseringsstyret i mandatet.

Sekretariatet for porteføljestyrene ivaretas av Sikt og det er flere innspill som problematiserer den mulige konflikten mellom sekretariatsrollen og leverandørrollen. Et viktig hensyn er her at porteføljestyrene tar beslutninger innenfor rammen som er tildelt fra Digitaliseringsstyret og samtidig gir råd om satser for brukerbetaling, lansering og kronologi på tjenester som er finansiert fra andre kilder enn felles investeringsmidler. Det er Sikt's ansvar å følge opp råd og beslutninger fra porteføljestyrene, og det er derfor naturlig at Sikt har sekretariatsansvar og at dette skjer i nær dialog med leder som representerer sektoren.

Tiltak 9: Presisere sekretariatets funksjon i porteføljestyrene i mandatet

Institusjonenes mulighet for å levere fellestjenester

Det er fra flere institusjoner understreket at det ikke kun er Sikt som er leverandør av fellestjenester og at det må klart komme frem at institusjonene selv kan utvikle og tilby fellestjenester til sektoren.

«Det må ikke bli slik at det automatisk er Sikt som har ansvaret for alle nye tjenester/utredninger etc. Det må være slik at man ser på mulighetene for at en eller flere institusjoner utvikler løsninger/tjenester som kan brukes av flere etter hvert.» - OsloMet

Tiltak 10: Presisering av hva fellestjenester er i mandatet til Digitaliseringsstyret

Brukermedvirkning

Det er stor enighet om at brukermidvirkning er sentralt for å lykkes med gode fellestjenester. Det uttrykkes samtidig bekymringer for at sektoren ikke er tilstrekkelig moden for å arbeide slik samstyringsmodellen beskriver. Det kan skilles mellom sektorens brukermidvirkning i prosesser og beslutninger knyttet til investeringer og prioriteringer, og brukermidvirkning som innsikt i og tilrettelegging for sluttbrukers behov. Det første skal ivaretas av Digitaliseringsstyret og porteføljestyrene, mens det siste viser til brukermidvirkning i kontinuerlig produktutvikling. Dette er knyttet til innsikt i og tilrettelegging for sluttbrukers behov og bør komme tydeligere frem i beskrivelsen av modellen. Det er usikkerhet og skepsis til formalisering og byråkratisering av brukermidvirkning. Dette er også grunnen til at høringsgrunnlaget ikke har et eget mandat/beskrivelse av brukermidvirkning, da dette skal tilpasses det enkelte produktområde.

Tiltak 11: Brukermedvirkning presiseres i modellen ved at det er en metodikk som tilpasset det enkelte produktområde med vekt på sluttbrukers behov